

Noi umblăm a corinda

Colecția MARIA MIRELA PODUȚ

44.

Colindă

**Obiceiuri de toamnă și iarnă din
Cetățele (Fisculaș)**

Noi umblăm a corinda,
Măruț, mărgăritar,
Noi umblăm a corinda.

Sfântă Mărie Mică

Di l-o casă la alta,
Pă la uși de boieri mari,
Când boierii nu-s acasă,
Că s-o dus la vânătoare,
Să vâneze căprioare.
Căprioare n-au vânat,
Au vânat on iepuraș,
'Ntinsă pușca să-l împuște:
Hop, hop, hop, nu mă-
npușcaț'!

Întotdeauna méréem în Șișești la Sf. Mărie Mică, la Sf. Mărie Mare. Atuncia scoté pă Măicuța Sfântă. Méréem p-aici păstă coastă, pă la Bontăieni pă cărare, nu pe méréem pă drum. Ne îmbrăcam țărănește. Nu lucra nime în zua de Sf. Mărie.

Înălțarea Sfintei Cruci

Că io nu-s ce gândiț' voi,
Că io-s Iuănu, Sântiuănu,
Nănașu lui Dumnezău.
Pă mine m-o blăstămat
Mama mea și tata mneu
Să fiu fiară sfântă-n codru
Șepte ani și șepte luni,
Dacă alea plini-le-oi,
Jos la țară lăsa-m-oi,
Beserici deschide-voi,
Slujbe mândre face-voi,
Slujbe mândre cine-ascultă
Dumnezo și Maica Sfântă.

Nu era bine să lucrî. De Ziua Crucii mai demult luau pepin'e din holdă, zăce că-i bun din Zua Crucii să îți pui. Sau coarne sau fructe care stau, cum îi și pepin'ile stă și să usucă. Îl puném în pod, zăce că-i bun de leac. Îl foloseu când să loveau, când avéu ceva bube. Dacă era careva răcit să făcea ceai de coarne, zăcé că-s bune de leac dacă îs luate în Zua Crucii.

Sf. Dumitru

De la Vasile Horincar, 65 ani,
Orțăța, 2011

Nu lucrăm, méréem la biserică. Vinéu oile. Erau stâne. Oile noastre le ducém la Cufoaia, pă la Cavnic, nu era aicia stână în sat. Nu era voie să intre femeile în stână, să se apropie de staul, trebuiau să steie departe că ele-s bolnave și nu-i voie.

Sf. Andrei

Io am fost măritată și mi-o murit bărbatu la 4 ani după ce ne-am căsătorit. Și am rămas cu on băiat și am mai stat 4 ani sângură. Apoi m-am măritat că n-am mai putut sta singură de gura lumii. Am țanut Indreiu și am visat p-on băiat c-o fo la fântână după apă și nu mi-o dat apă și l-am visat pă bărbatu-mio că erau pă la ei pân grădină, pă sub niște meri și el era cu două cănț cu apă și el mi-o dat apă să beu. N-am mâncat în zua ceie deși o venit on fecior la mine cu ciocolată să mănânc, s-o gândit c-oi hi țanută. Da n-am vrut să mănânc. Sara să făcea o turtă cu făină de grâu și se pune sare să hie sărată și să cocea pă plită. În anu următor m-am măritat.

Șezătoarea

Ieșeam pă coada măturii afară, apoi feciorii stăteau la geam și ne pânneau. Apoi să dădeu după noi. Nu dăd'ém rând să fujim în casă. Ne puneam mai multe fete pă coada măturii, câte încăpeam și ieșeam să înconjurăm casa mai multe laolaltă.

Feciorii ne mai apucau fusu. Apoi la care ț-o plăcut îi dădeu obrazu să t'e țuce. Apoi el lua fusu și méré afară cu el și nu ț-i dăd'e până te-a săruta, apoi zicei: "Du-l cu tine că nu-mi trebe!". S-o mai întâmplat c-o îmburdad soba la o fată. Apoi n-am dat rând să méré după apă să stingem jaru, să nu s-aprindă casa. Erau blăstămați feciorii, făcú tot felu d'e mninuni, luau porțile de la șură sau de la gard, caru, ștrafu îl aruncau pă vârvu căsî că erau case cu goz.

Jocul

Era joc în sat, așa-i ziceam, joc în sat. Vinéu șurdeștenii, plopt'iștenii. Era în tăta duminica. Să făcea la cămin, da mai mult afară jucau, mai ales când era vreme bună. Méréu sângure la joc. Dacă méréu pă sate zăcéu părinți: "Să vii acasă când îi soarele de-o rudă de mazăre, să nu hie scăpătat!". Pă sate méréu cu feciori. Erau muzicanți: gordunaș, ceteraș, bracist. D'i pân Berința erau. Feciorii îi plăteau. Adunau cât'e 5 lei de la fete și de la feciori. Feciorii ducú horincă. Mamele stăteau cu fetele și se uitau cine le joacă pe fete. D'e mine s-o făcut o strigătură c-o vinit on băiat din Șișești o dată că nu prea o îndrăznit, ne întâlneau în Baia Sprie, c-am umblat cu vânzări:

Fetele de la Bulbuc
În Baia Sprie când să duc
Beu vin de Odobești
Cu armăsarii din Șișești.

Când începea jocu, fecioru striga: "-Hăi, hai la joc!". Dacă nu vroiam să joc cu el ziceam: "-Nu mă duc că-s t'emată!". Apoi lua pă alta. M-o t'emat bugăț la joc și n-am vrut să mă duc că nu mi-o plăcut cu cine joc apoi ziceam că-s t'emată. Apoi d'e nu mă lua nime la joc, mă vedea că stau. Apoi zicea: "-D-apoi celălalt?" "-P-acela poate". Da mă feream și méréu cu altu. Cam la 16 ani am intrat în joc. Nu prea veneau aproape să t'e cheme, numa t'e strâga. Viné unu din Plopt'iș și striga:

Joacă lele cinășuț
Ori nu joci cu-a tău drăguț!

Dragu mi-i cu cine joc
Că mninoase-a busuioc
Și gura a .....de porc.

Pă cel deal îndelungat

45.

Cântec satiric

Pă cel deal îndelungat,
îndelungat,
Mere domnu' Mălai
Cald, Mălai Cald, Mălai
Cald,
Mere domnu' Mălai
Cald!
Și cu doamna Mămăligă,
Mămăligă,
Amândoi înt'o tiligă,
înt'o tiligă,
Amândoi înt'o tiligă!
Și cuțatu-i urmăre, îi
urmăre,
Și cuțatu-i urmăre, îi
urmăre, îi urmăre
Și la Mălai îi zăcè:
- Toarnă Mălai, nu te
duce, nu te duce,
Că te-oi scălda-n lapte
dulce, lapte dulce, lapte
dulce,
Că te-oi scălda-n lapte
dulce!
Și te-oi unje cu
smântână, cu smântână
Și te-oi pune la d'înimă,
la d'înimă, la d'înimă
Și te-oi pune la d'înimă!

De la Vasile Horincar, 65
ani, Orțâța, 2011

Colo-n dealu, păstă dealu

Nu te supărai că șt'iei că strigă-n glumă. Sara să găta jocu.
Fetele nu pre stăteau târzâu, până pă la 8 sara, nu mai mult.

46.

Fata Pădurii și Omu Noptii

Colindă

O fo on băiat care-o mers acasă noaptea, la mnezu nopti, din sat. Și cum o mers o văzut pă Fata Pădurii despletită și cu rochie albă pă ié. Nu era voie să zici nimnică dacă o vedeai.

Colo-n dealu, păstă dealu,
Vârșonel, tânere!
Colo-n dealu, păstă dealu,

*

Este-on măș de păcurar
Cu fluieru de d'alțar,
Când cu fluieru' zâce

Și băiatu nost o văzut tri femei aici aproape de casă, tri femei stând ciopor. I-am fo spusă: Vezi să nu zici nimic! Da el o zâs "Bună sara!" și apoi și-o adus aminte și n-o dat rând făcând cruci.

După ce-am venit cu bărbatu-mio aicia, am auzât nuntă. Într-o sâmbătă s-o auzât aici câtă Pleșcuță nuntă, t'iot'ind, cară mărgând, steag, tot feliu s-o auzât. Vecina asta, vară-mea, o vrut să margă să vadă mnireasa. Apoi s-o gătat, o trecut, o fo numa așa orice...

Tăte oile vine,
Num-o oaie bucălaie
Sta-n jerunț' și să ruga
Să vie primăvara
Cu frunza și cu iarba,
Să mănânce mieluca,
Să să-ngreșe băluca.

*

De la Vasile Hodor, 66 ani,
Orțăța, Maramureș, 2012

Încă am venit o dată cu bărbatu-mio tot p-acolo pă unde o văzut acela mnireasa. Am vinit la mniază noaptea d'in sat de-acolo, am vin'it pă cărare și cum viném noi povestind, auzâm on câine negru lătrând și o tăt trecut pă lângă noi și nu l-am mai văzut. Și acela n-o fo curat. Dacă faci cruce, dispare.

*

Mulțamnitură la colindă:

Io și de Omu Nopti am auzât când eram mnică. Am avut on frate mai mare cu care am mârș în pădure la Plopt'iș, ne-am dus după lemne și ne-o apucat noaptea. Și pă când să ne apropt'iem de râu, era o stână da n-o fo nicio oaie, să auzău clopot'e cum că ar fi stână și on om mare cu o botă lungă o trecut râu. Frate-meu nu mi-o spus până ce am ajus acasă că acela o fo Omu Nopti.

47.

Păsărica plugului,
Zboară-n vârvu' nucului,
Tăt cântând și ciriptind,
Frumos gazdă, mulțamnim.
Dumnezău, gazdă, te țâie
Și pă fii și pă soțâie,
Dumnezău, gazdă-ț' crească
pruncii

*

Mai demult îi purta pă oameni un duh. Și pă bărbatu-mio mi l-o purtat. O umblat d'e t'emători, când o fo tânăr. O mârș în Berința să cheme la nuntă. Și i-o apucat noaptea. Acolo i-o purtat. Ajunjú la ieșire și nu mai putéu méré, iară să-nturnau înapoi și s-o culcat lângă orice ovăs și avé bluză d'e silon (poliamidă) și până s-o făcut zuă ei n-o putut veni de-acolo.

Și-ț' înmulțască juncii.
Câte ptietre pă părău
Atâtea stoguri de grău.
Câte ptietre ptietrișoare,

Metehău

La frate-meu i-o pus babă. La Bobotează să pune babă și la Anu Nou moș pentru fete. I-o pus babă acolo pă cot'eță, n-o dat repede de ié. O făcut-o din cârpe cu două bote așa ca două mâini. Și i-o scris și-o poezie. La fete le puné și moș din paie, le învârté pă botă și îi puné pt'icioare.

Babă; foto: Felician Săteanu

Colindatul

Umblam și învățam colinde, cum să începé postu. Cam 10-12 copii umblam, fete și băieți. Colindam "O, ce veste minunată!", "Tri crai de la Răsărit". Mai era o colindă "Mare veste în țară este":

Mare veste în țară este
Că s-a născut Domnul nost,

Atătea vaci mulgătoare,
Câte paie pă casă,
Atătea bancnote pă masă.

Sus, în-naltul cerului

48.

Colindă

Sus, în-naltul cerului,
Împrejurul soarelui,
Este-un pom mândru-
nflorit,
Cu petale de-aurit.
Sub pom șade
Dumnezeu,
Judecând la robu' Său:
Știi tu, Adame, ce Ț-am
spus
Când în rai Io te-am adus

Că din toți pomii să
mănânci,
De unul să nu te-atingi,
Dar tu nu M-ai ascultat
Și din pom tu ai mâncat.
Pântru tine, Moș Adame,
Mi-au bătut piroane-n
palme,
În palme și în călcâie,
Mila Domnului să fie!

De la Ioan Pop, 72 ani,
Corni, 2013

Colo-n deal, pă după deal

49.

Colindă

Colo-n deal, pă după deal,
Tânerel, vârșonel,
Colo-n deal, pă după deal,

Este-un moș de păcurar,
Cu fluieru' de arțar.
El din fluier tăt zăce

Oile tâte-ntorce,
Numa' una bucălaie
Sta-n jerunț și să ruga
Și vie primăvara
Cu frunza și cu iarba
Și-și crească ie mnieluța.

De la Veronica Pop, 66 ani,
Corni, 2013

Bate vântu' pân' telincă

50.

Colindă

Bate vântu' pân telincă,
Florile dalbe de măr,
Bate vântu' pân telincă,

Gazda-i bun de-a da
pălincă,
Îndulcită, ptișărată,

Două pahare deodată.
Bate vântu' pân târnaț,
Gazda-i bun de-a da cărnaț',

Domnul nost Iisus Cristos
Ce lumea din iad o scos.
Întrebă și Ionu Sântionu:
- Da jud'iețu când va fi?
- Județu atuncia a fi
Când soarele n-a răsări,
Câmpu verde n-a-nverzî,
Frați cu frați nu s-or iubi,
Nici pruncii cu părinți,
Nici fetele cu maicile.
Și-or méré la judecată
Viii cu cei morți deodată.
Acolo ce-or știi zăce
Domnii și-mpărații or plânje
Pă cei drepți i-or ridica,
Ridica-i-or ca-ntr-on nor
La binele tuturor;
Pe cei strâmbi i-or încuia,
Încuia-i-or ca-ntr-o piatră,
Binele să nu-l mai vadă.

Tata meu o fo diac la biserică și colinda o colindă:

Sus în vârvu muntelui
Sunt vo 3 turme de oi
Și vo 8 păcurăroi.
Șapte ce erau mai mari
Să țineu veri primari.
Unu tinerel și străinel
Tot îl mână și-l adună
Du-te-ntoarce oile.
Până oile-ntorcea,
Judecata îi făcea:
Din pușcă împușca-l-om,
Capu iute tăie-l-om.
Din pușcă nu mă-mpușcați,
Capu iute mi-l tăiați
Și pe mine mă-ngropați
În strunguța oilor,
În cercuțu mieilor.
Fluierașu, dragu meu,
Puneți-l la capu meu
Vântu când a sufla,
Fluierașu a cânta,
Oile cele bălăi
Plânje-m-or umblând pă văi;
Oile cele cornute
M-or plânje umblând pă munte.

Mulțumită la colindă:

Ziceam când intram în casă: ”Slobod îi a colinda?” Colindam și gazdele ziceau: ”Haidați în casă!” Noi când ieșeam din casă ziceam:

Câte aștii la tăietori,
Atâția copt'ii pă cupt'iori.
Câte pene pă cocoș,
Atâția copii burduhoși.

Câte șindrili pă casă,
Atâtea băncute pă masă.
Câte aștii la tăietori,
Atâtea fete la feciori.

Numa unde îndrăzneau ziceam. Apoi gazdele ne răspundeau: ”Să creșteți mari! S-aveți noroc!”.

Colindam afară la fereastră și să auză în tot satu. Primeam pupt'i, care era mai gazdă făcă pomene mai mărișoare, apoi nu le puteam duce, le lăsam la o casă când ni se umplea straița. Le numărăm să știm câte lăsăm. Méréam în ceie zî după ele. După Revoluție s-o dat bani. Pupt'ii îi puném la uscat și îi mâncam cu lapte fiert și îi d'emnicam în lapte și apoi îi mâncam. Copt'iii, care umblau cu corinda d'e noapte, umblau până pă la 4 – 5 dimineața, până nu mai puteau. Începeam din cela capăt de sat, de la o casă.¹

Cine ne-a da brânzișoară,
Crească-i turma
mărișoară.

De la Veronica Cuc, 66
ani, Corni, 2013

De tri luni de când vinimu

51.

Colindă

De tri luni de când
vinimu,
Florile dalbe,
De tri luni de când
vinimu,

N-auzâm cocoși
cântându,
Nici feciorii verșuindu,
Verșuind câte-o cântare
De l-aiesta praznic mare.
Gazdă, găzdoaie de casă,
Nu hi pă noi mânioasă

Pân' ce ț-am vinit la
casă,
C-am vinit c-am auzātu
Că S-o născut Fiul Sfânt
Oareunde pă pământ,
La râu' lui Iordan
Unde boteză Ioan
Mândru nume ce I-o pus,
Iisus Hristos cel de Sus,
Mândru nume ce I-o dat,
Iisus Hristos Împărat

De la Ioan Pop, 72 ani și
Veronica Cuc, 66 ani,
Corni, 2013

¹ Performer Dan Anastasia, 73 ani, Cetățele, 2015